

KLAGE

på avslag på

REGULERING AV SÆTRAVANNET

Melding om å bygge Sætra mikrokraftverk i Sætraåna

Figur 1 Dagens utløp av Sætravatnet

Grunneierne av 44/1 og 44/5 og med fallrett i Sætraåna fra utløpet av Sætravatnet og ned til kote 356, ønsker å bygge et mikrokraftverk for å styrke inntektsgrunnlaget til eiendommene.

Grunneierne mener avslag på regulering av Sætravatnet er gjort på feil grunnlag og ber om at dette vedtaket omgjøres, men med en regulering sommer 70 cm og vinter 80 cm.

Det er galt å ta utgangspunkt i en nåtilstand tilsvarende naturlig utløp, når vannet har vært regulert i årevis og nåværende selvregulerende terskel har stått i over 20 år.

Fallet har tidligere vært utnyttet til mølle og kraftverk og vannet har i mange år hatt en kunstig terskel i utløpet. Grunneierne med fallrett har/har hatt reguleringsrett 1 m i vannet.

Dersom avslaget opprettholdes ber man om at mikrokraftverket behandles med en dam plassert noen meter lenger ned og der flomløp (HRV) blir liggende på et nivå som medfører at Sætravatnet ikke påvirkes.

Tiltaket ligger i Lund kommune, Rogaland fylke

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
POSTBOKS 5091, MAJORSTUA

0301 OSLO

Deres ref.: Deres brev:

Vår ref: Dato:

201835666

Rolf Svan
Amundsen

18.01.2021

**SØKNAD OM REGULERING AV SÆTRAVATNET
LUND KOMMUNE I ROGALAND FYLKE.**

Grunneierne med fallrett i fallet i Sætraåna fra Sætravatnet til kote 356, ønsker å øke kraftproduksjonen i mikrokraftverket og dermed også i Vestre- og Nedre Neset kraftverk, ved å regulere Sætravatnet som ligger oppstrøms mikrokraftverket og også oppstrøms Vestre- og Nedre Neset kraftverk. Det ligger ytterligere noen kraftverk nedstrøms Nedre Neset kraftverk. Disse vil også få en økt kraftproduksjon, men dette er ikke vurdert i søknaden

Det søkes herved om følgende tillatelser:

◆ Etter vannressursloven § 8, om tillatelse til:

- Regulering av Sætravatnet – ny regulering sommer mellom kote 379,65 og 380,35 moh. Regulering på 70 cm.
- Regulering av Sætravatnet – ny regulering vinter mellom kote 379,55 og 380,35 moh.

Dette er 10 cm mindre regulering både sommer og vinter enn det som er omsøkt av Neset Kraft AS.

◆ Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av dam Sætravatnet i Lund kommune i Rogaland fylke.

Det er viktig for grunneierne av gnr. 44/1 og 44/5 at en regulering av Sætravatnet tillates. Ikke bare for kraftproduksjonen, men ikke minst for å ha kontroll på Sætravatnet.

Vannstanden i Sætravatnet svinger mye og skader skjer. Sommerstid er det viktig at vannet ikke blir for lavt for da vandrer sauene over vannet rett oppstrøms utløpet. Lav vannstand medfører også problemer med ferdsel på vannet da steiner i vannet blir skumle.

Vi som fallrettshavere mener at vi har en historisk reguleringsrett på 1 m i vannet.

Vannet har tidligere vært regulert til 3 kverner og senest til kraftverk til 3 gårder. Kraftverket ble lagt ned på 50 tallet da man fikk «offentlig» strøm.

Vi er ikke opptatt av hvem som får konsesjon til regulering av Sætravatnet, om det blir oss

som grunneiere eller om Neset Kraft AS får denne konsesjonen.

Vi har vært i kontakt med Neset Kraft AS og fått opplyst at de ikke kommer til å anke avslaget på deres søknad om regulering Sætravatnet. De er innforstått med at vi anker avslaget, eller alternativt overtar søknaden. Neset Kraft AS er også innforstått med at reguleringen som omsøkes nå er 10 cm mindre både sommer og vinter.

Vi overlater til NVE å vurdere hvem som bør inneha en eventuell konsesjon.

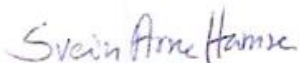

Som dokumentasjon vises det til Neset Kraft AS sin søknad om konsesjon for regulering av Sætravatnet – datert 10.06.2018.

I eget notat vedlagt dette brev dokumenteres de endringer som følger av en noe mindre regulering og argumentasjon for at en regulering av Sætravatnet bør tillates.

Prinsipielt mener vi at et avslag basert på en sammenligning av «naturlig» tilstand opp mot den omsøkte reguleringen både er feil og irrelevant, da Sætravatnet gjennom mange, mange år har vært regulert, fallrettshaverne har en reguleringsrett i vannet på 1 m og eksisterende terskel er bygget i henhold til denne reguleringsretten og som erstatning for tidligere terskel og har stått i over 20 år.

Vi håper denne klagen/søknad blir velvillig behandlet.

Med vennlig hilsen

Svein Arne Hamre   Leif Håkon Korsbø
Grunneier på eiendom 44/1.   Grunneier på eiendom 44/5.
Fallrettshaver i Sætraåna   Fallrettshaver i Sætraåna

Neset Kraft AS bekrefter at man er kjent med denne klagen/søknaden og gir denne sin støtte. Neset Kraft AS ønsker ikke å klage på søknaden da den eksisterende reguleringen, gir et krafttilskudd i forhold til naturlig tilstand på rundt 400.000 kWh. Årsaken til at Neset Kraft AS søkte konsesjon på regulering av Sætravatnet var at reguleringen ville løse flere problemer og uklarheter ved/rundt Sætravatnet, bidra til en demping av flomstigningene i vannet, gi vannet en definert laveste vannstand, bidra til en ytterligere kraftproduksjon på rundt 140.000 kWh og gi Neset Kraft AS kontroll over vannet.

Klagerne er grunneiere og medeiere i Neset Kraft AS. For øvrig er alle grunneier rundt Sætravatnet medeiere i Neset Kraft AS.

Neset Kraft AS er enig med klagerne i at NVE får vurdere hvem det er naturlig å gi konsesjon.

Neset Kraft AS

Daglig leder

mob: 916 18 848

rolf.amundsen@clemenskraft.no

1 Innledning.

Det vises til søknad fra Neset Kraft AS – datert 10.06.2018.

Det vises til NVE sitt vedtak: Avslag på søknad om tillatelse til å regulere Sætravatnet i Lund kommune. Datert 21.12.2020

Det vises til NVE sitt vedtak med «Bakgrunn for vedtak Regulering av Sætravatnet – Lund kommune i Rogaland Fylke. Datert 21.12.2020

1.1 Om søkerene/klagerene

Det er grunneierne med fallrett i Sætraåna fra Sætravatn og nedover forbi kote 356 som ønsker at Sætraåna skal reguleres.

Grunneier Svein Arne Hamre Gnr. 44 Bnr 1 har eiendom som omfatter hele den østlige delen av Sætravatnet og eier begge sider av Sætraåna fra utløpet og noe nedover og deretter på den vestre siden av Sætraåna.

Svein Arne Hamre er aktiv gårdbruker.

Grunneier Leif Håkon Korsbø Gnr.: 44 Bnr.: 5 eier ikke mot Sætravatnet men eier på den østlige siden av Sætraåna og har dermed fallrett i denne elva sammen med Svein Arne Hamre.

Leif Håkon Korsbø er aktiv gårdbruker.

Se eiendomsforhold i Vedlegg 6 – Grunneierforhold i Neset Kraft AS sin «Søknad om konsesjon for regulering av Sætravatn»

Spesielt Svein Arne Hamre har interesser i Sætravatnet og ønsker dette jevnere regulert, der laveste vannstand blir høyere enn i dag og også fast. Dette for å slippe å sette opp gjerder rundt vannet, noe som både er stygt og dyrt.

2 Mikrokraftverk

Det er fra grunneierne av Gnr.: 44/1 og 44/5 sendt inn «melding om å bygge Sætra mikrokraftverk i Sætraåna, Lund kommune i Rogaland Fylke.

Det ble bedt om at meldingen ble behandlet parallelt med Neset Kraft AS sin søknad – datert 10.06.2018.

NVE har nå ikke tatt meldingen til behandling da denne var gjort avhengig av positivt vedtak/konsesjon på regulering av Sætravatnet.

Man ber om at meldingen behandles i henhold til denne klagen og opplysninger som framkommer i klagen.

Dersom avslaget opprettholdes, må søkerne av mikrokraftverket på egen bekostning bygge dam nedstrøms Sætravatnet. Neset Kraft AS har ingen interesse av denne dammen da denne ikke vil gi noe ekstra kraft til Vestre- og Nedre Neset kraftverk.

Det antas at denne dammen vil koste omtrent kr. 600.000,-

Det er ikke medtatt i NVE sitt avslag at man ved å bygge et mikrokraftverk vil oppnå en produksjon på 320.000 kWh.

Dersom man ender med å måtte bygge en ny dam nedstrøms terskelen, blir produksjonen i mikrokraftverket 25.000 kWh dårligere enn om foreslått regulering gjennomføres.

Dette hovedsakelig fordi fallhøyden, men man mister også en mindre gevinst i forhold til å ha kontroll på vannet ved en regulering.

Kostnadene blir høyere og produksjonen lavere.

Økonomien i mikrokraftverket blir dårligere.

3 Klagebegrunnelse

Grunneierne som ønsker å bygge mikrokraftverk, har sammen med Neset Kraft AS ønsket å løse problemene med kraftige svingninger i Sætravatnet og alt for lave vannstander i Sætravatnet, samtidig som man ville oppnå noe økt produksjon. Reguleringsgrensene ble satt slik at det ikke skulle gi et økonomisk tap, men heller ikke særlig økonomisk vinning.

En eventuell vinning kommer først og fremst mikrokraftverket til del.

Det er nok ingen tvil om at den terskelen som ble bygget i 2000 er uheldig utformet og gir høye flomvannstander.

Dersom det ikke legges plank i spalten i terskelen blir også vannstanden alt for lav ved lave tilsig.

Nå har man faktisk på en elegant måte, en mulighet til å løse dette problemet med kraftige vannstandsstigninger i flom og alt for lav vannstand ved lave tilsig.

Det synes merkelig at det offentlige ikke har en mer pragmatisk holdning og er mer løsningsorientert i denne saken.

For eier av Gnr. 44/1 er det ikke det viktigste at man får mer kraft ut av systemet, men at forholdene ved Sætravatnet blir ordnet og at problemene ved dagens regulering løses.

Når man da i tillegg kan få en produksjonsgevinst i Vestre- og Nedre Neset kraftverk og vil kunne bygge et lønnsomt mikrokraftverk der et spleiselag betaler den nye dammen, er dette etter klagers mening et svært fornuftig tiltak.

Hvorfor hytteeierne er imot reguleringen har vel en historisk årsak, da disse var lite fornøyd med den terskelen som ble bygget i 2020 og som en del av broa over utløpet. Man opplevde de kraftige flomvannstandene som uheldig.

Terskelen har til tross for klager stått i 20 år og dersom man ikke nå får tillatelse til å bedre forholdene med en ny løsning, vil dagens problem med lav vannstand og kraftige flomtopper fortsette.

Dagens selvregulering gjennom terskelen bidrar til omtrent 400.000 kWh økt produksjon i Vestre- og Nedre Neset kraftverk og vil bidra med omtrent 30.000 kWh til mikrokraftverket.

Bidraget til mikrokraftverket blir forholdsvis mye større, da fallhøyden blir lavere om man ikke får lov å regulere.

Om man skal ta utgangspunkt i at terskelen ikke er der må man også akseptere å regne med en tapt produksjon på 430.000 kWh i stedet for å få økt produksjon på rundt 170.000 kWh.

Mellom disse utgangspunktene er det altså en differanse på 600.000 kWh i tillegg til at økonomien ved mikrokraftverket forringes betydelig.

Dette oppfatter vi som vesentlig og ikke minst sett opp mot at reguleringen kun bidrar positivt i forhold til dagens problemer.

Ser man økonomien i et totalbilde vinner man 600.000 kWh og tiltaket koster kr. 850.000,-.

Det vil i prinsipp si en utbyggingspris på 1,3 kr/kWh.

Vi er innforstått med at NVE opererer med litt lavere produksjon som følge av reguleringen, men dette kan antagelig komme av at de ikke benytter en simuleringsmodell som samkjører de tre kraftverkene Østre-, Vestre og Nedre Neset kraftverk.

Det er viktig at den mengde vann som slippes fra Sætravatnet er samkjørt med slukeevnen i Vestre Neset kraftverk og lokaltilsig til Vestre Neset, samt at kjøringen av Østre Neset og Vestre Neset kraftverk samkjøres, slik at produksjonen i Nedre Neset kraftverk blir optimal.

Det påstås at reguleringen vil medføre større vannstandsvariasjoner enn det man ville hatt om vannet var naturlig. Er NVE sikker på det – er dette simulert. Vi tviler på at det naturlige utløpet har en profil som tilsier at denne påstanden er korrekt.

4 Miljøaspekter

Det presiseres fra NVE sin side og fra flere høringsparter at området er viktig.

Generelt:

Området er sterkt utbygd av veier, det drives aktivt landbruk rundt vannet og det er satt opp flere hytter på begge sider av vannet, alle med tilgang med bil. Veien inn til hyttefeltet på nordsiden går over utløpet, langs vannet og inn til flere hytter som alle har tilgang med bil.

I landbruksområdet er det grasproduksjon og beitende sauer.

Landbrukstraktorer og biler er stadig å se og høre.

Hvordan Fylkesmannen kan tro man skal bruke helikopter i dette tilfellet er uforståelig og er ikke nevnt i søknaden til Neset Kraft AS.

Friluftsområde:

Området er å oppfatte som et landbruksområde, men selvfølgelig blir naturen på, ved og rundt vannet også benyttet til rekreasjon og friluftsliv. Kvaliteten på området som friluftsområde må veies opp mot alle de inngrep som allerede finnes.

Vi kan ikke se at omsøkt regulering påvirker friluft negativt uansett hvilket utgangspunkt man sammenligner med.

Fisk:

En mindre regulering som foreslått vil ikke påvirke fiske negativt uansett hvilket utgangspunkt man sammenligner med.

Den biologiske mangfoldundersøkelsen viser at fisken i Sætravatnet har heller dårlig kvalitet og størrelse.

Fisk i Sætraåna og bekken fra Langelandstjørna vil ikke påvirkes av reguleringen.

Fiskestammen i disse bekkene har egen rekruttering i tillegg til at fisk nok slipper seg ned fra Sætravatnet og fra Langelandstjørna. Slipper fisken seg videre nedover vil det ende i Hovsvatnet som også er «overbefolket» av fisk. Vi kan ikke se at fisk har relevans i en begrunnelse for avslag.

Fugl:

Det nevnes hekkende rovfugl 1 km vekk fra tiltaket.

Området er allerede sterkt trafikkert av biler og landbruksmaskiner.

Vannet blir ubetydelig regulert og uansett hvilket utgangspunkt man sammenligner dette med, blir påvirkning på fugl minimal.

Kulturminner:

Ingen kulturminner vil bli påvirket.

Inngrepsfrie områder:

Området er absolutt ikke fritt for inngrep.

5 Foreslått regulering

For ytterligere å komme NVE og de som har uttrykt seg skeptisk til reguleringen i møte, reduseres nå omsøkt regulering til 70 cm sommer og 80 cm vinter. Det vil si 10 cm lavere regulering en det Neset Kraft AS opprinnelig søkte om.

Det synes naturlig at man da går 5 cm ned på HRV og 5 cm opp på LRV.

Sætravatnet får en høyeste regulert vannstand - HRV på 380, 35 moh, noe som er 5 cm lavere enn det Neset Kraft AS har søkt om.

Sætravatnet får en laveste regulert vannstand sommer på 379,65 moh noe som er 5 cm høyere enn det Neset Kraft AS har søkt om.

Sætravatnet får en laveste regulert vannstand vinter på 379,55 moh noe som er 5 cm høyere enn det Neset Kraft AS har søkt om.

Man får følgende produksjonsøkning – sammenlignet med dagens forhold der man har en betydelig selvregulerende virkning på grunn av terskelen:

Nedre Neset kraftverk: 0,03 GWh vinter, 0,01 GWh sommer, samlet en produksjonsøkning på 0,04 GWh

Vestre Neset kraftverk: 0,01 GWh vinter, 0,005 GWh sommer, samlet en produksjonsøkning på 0,015 GWh.

Mikrokraftverket vil ha en produksjonsgevinst på 0,03 GWh dersom vannet hentes fra Sætravatnet og dette er regulert.

Totalt en gevinst på 0,058 GWh.

Det presiseres at NVE ikke kan legge denne produksjonsøkningen til grunn for å finne samfunnsnytt. Dette fordi de sammenligner med naturlig tilstand. Tiltaket gjøres ikke fordi man skal tjene så mye på det, men for å løse problemene ved Sætravatnet.

Neset Kraft AS sin søknad er i prinsipp riktig og kan brukes videre for å evaluere påvirkninger.

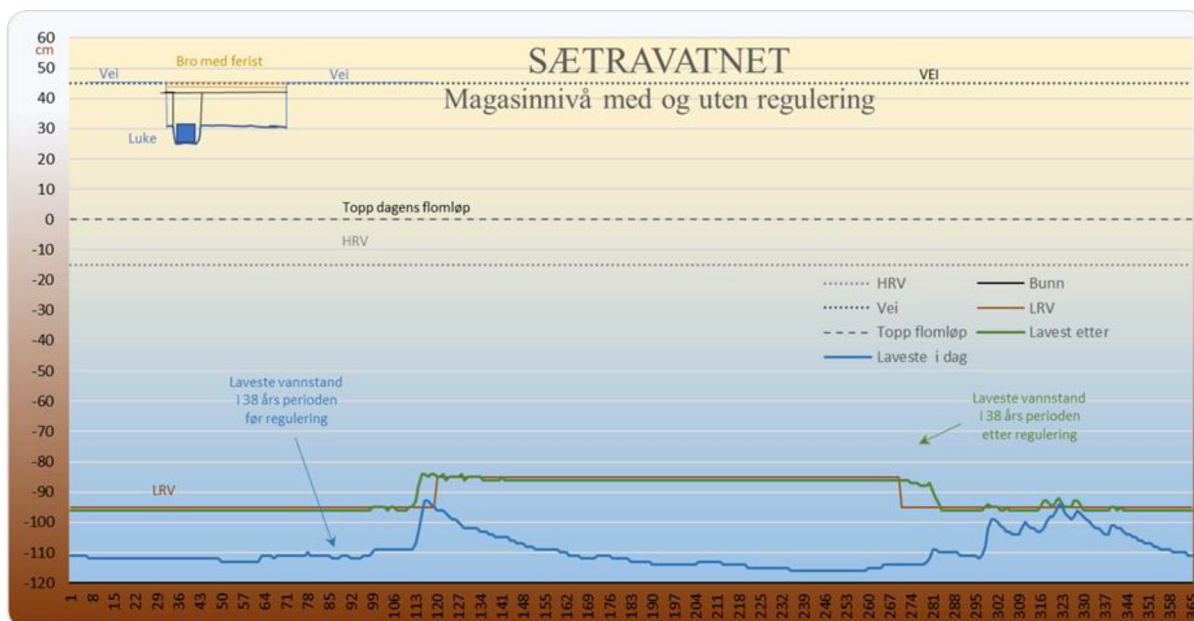
I denne klagen legger vi ved noen figurer som viser vannstandsstigningen med denne reguleringen.

Laveste vannstand:

Figuren på neste side tilsvare figur 25 i Neset Kraft AS sin «Søknad om konsesjon for regulering av Sætravatn»

Bunnen av Sætravatnet ved utløpet er -120 cm under overløpskant.

Om man ser av figuren har man nå god kontroll på laveste vannstand.

Figur 1.

Når vannstanden er på det laveste er det ikke mulig å ta seg fram med båt på nedre del av vannet, da det her mer eller mindre dannes en elv. Det er mange større steiner i vannet og flere av disse blir en fare for båter når vannstanden blir for lav.

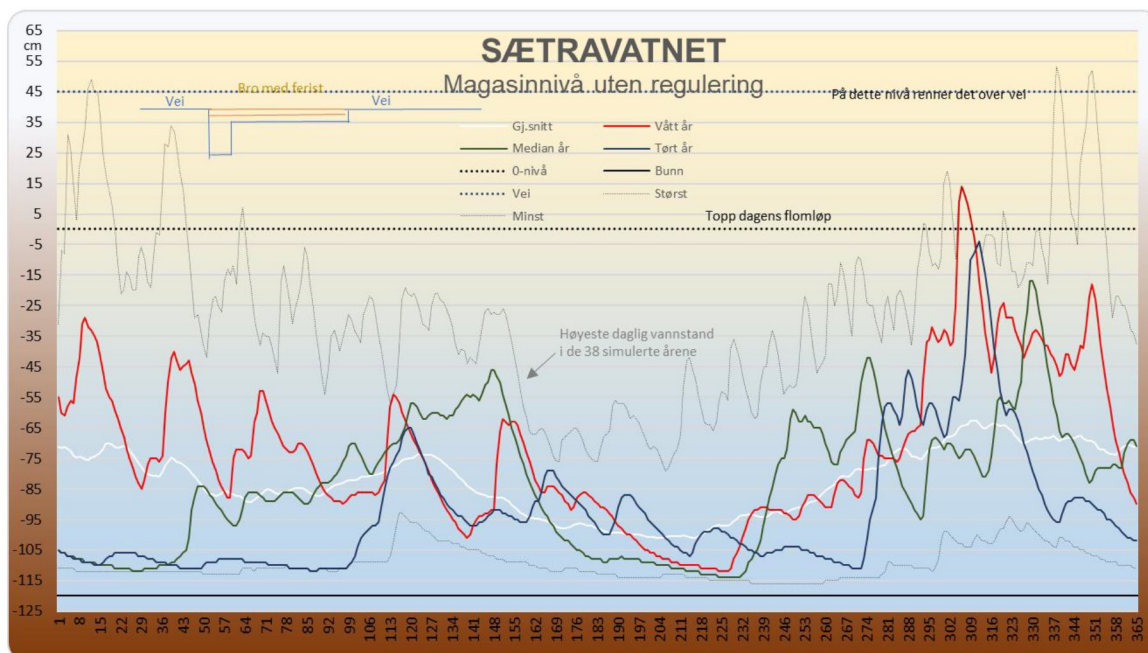
For å unngå for lave vannstander legger man i dag i noen planker i spalten i terskelen.

Så vidt man har forstått er det ingen av grunneierne eller hytteeierne rundt vannet, som ønsker disse lave vannstandene.

Høyeste vannstand:

De to figurene nedenfor erstatter i prinsipp figur 21 i Neset Kraft AS sin «Søknad om konsesjon for regulering av Sætravatn»

Uregulert:

Figur 2

Det kan nevnes at vannet stiger over dagens flomløp i 5 % av tida. Man ser også at vannet flere ganger stiger over veien.

Det virker i praksis som om oppstuvningen av vann er større enn det simuleringsmodellen viser. Dette ut fra det man har sett av ulike flommer de siste åra. Mange flommer bare de siste år har medført at vannstanden stiger så høyt at vannet renner over veien.

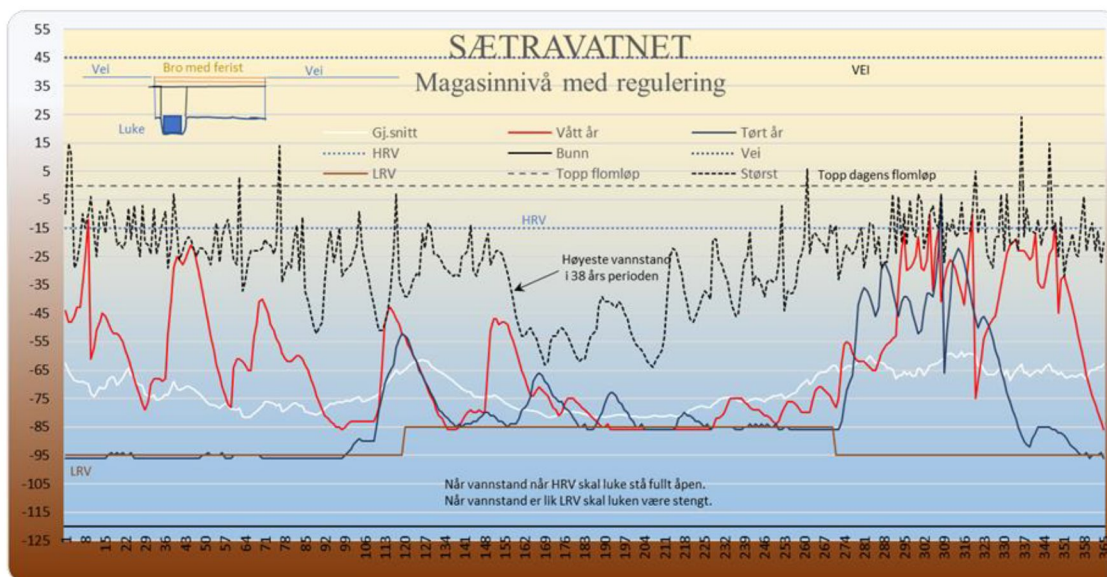
Forholdene er altså en del verre enn det kurvene over viser.

Regulert:

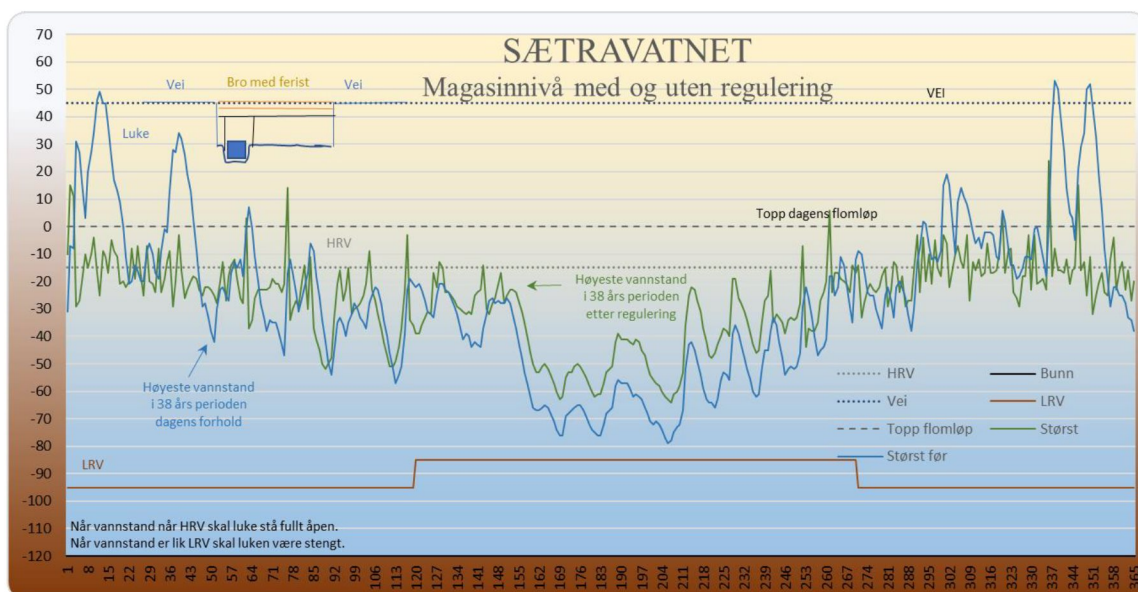
Når Sætravatnet er regulert stiger vannet til topp dagens flomløp kun halvparten så ofte som når vannet er «regulert» som i dag. Vannet stiger aldri høyere enn 25 cm over flomløp.

Man har altså fått rimelig god kontroll på flommene.

Hvor høyt vannet stiger ved flom er veldig avhengig av hvor langt overløpet over dammen kan bygges. Man bør tilstrebe å få en dam som er forholdsvis lang, alternativt øke lukekapasiteten ytterligere.

Figur 3

Figur 4

Vi håper dette notatet gir et godt bilde av forholdene ved Sætravatnet.

6 Konklusjon

Neset Kraft AS og grunneierne med fallrett i Sætraåna er enige om at det er grunnlag for å klage på NVE sitt avslag på Neset Kraft AS sin «Søknaden om regulering av Sætravatnet.

Dersom NVE/OED omgjør vedtaket kan konsesjonen gis til den NVE/OED mener bør ha denne konsesjonen.

Det bes om at meldingen om mikrokraftverk tas til behandling.

7 Teknisk plan mikrokraftverk

Det vises til «Melding om å bygge Sætra mikrokraftverk i Sætraåna, Lund kommune i Rogaland fylke».

Den innsendte meldingen opprettholdes.

Som hovedalternativ søker man om en utbygging der inntaket til kraftverket er i ny dam som regulerer Sætravatnet 70 cm sommer og 80 cm vinter.

Minstevannføring settes til 40 l/s som tilsvarer den minstevannføringen som Vestre Neset kraftverk er pålagt. Nedslagsfeltet til Vestre Neset kraftverk er en god del større enn nedslagsfeltet til Sætravatnet.

7.1 Alternativ utbygging

Dersom NVE/OED ikke gir konsesjon til regulering av Sætravatnet, ønsker grunneierne av gnr.:44/1 og Gnr.: 44/5 at melding om mikrokraftverk behandles, men med ny inntaksløsning.

Minstevannføring 40 l/sek.

7.1.1 Dam/Inntak

Det bygges en ny dam i elva nedstrøms utløpet fra Sætravatnet og med overløp på kote 379,5 som er 50 cm lavere enn laveste punkt på terskel – fjell under bro.

Dammen bygges kun en meter lenger ned enn der den opprinnelig omsøkte dammen er plassert. Dammen plasseres litt lenger ned for å unngå sprengning samtidig som man må oppnå dybde nok ved inntak der røret til mikrokraftverket tas ut.

Dammen blir mellom 15 og 20 m lang og omtrent 2,5 – 3 m høy på det høyeste, men det høye partiet vil kun gå overnoen få meter.

Det settes inn en enkel bunnluke.

Inntaket bygges med en enkel grind og bak grinden tar man ut minstevannføringen.

Røret starter med en innløpskonus og deretter settes det på en manuelt manøvrerbar spjeldventil. Lufterør rett etter spjeldventil.

Røret føres ned til kraftstasjon som beskrevet i «Melding om å bygge Sætra mikrokraftverk i Sætraåna, Lund kommune i Rogaland fylke».

7.1.2 Kostnadsoverslag.

Dammen vil bli rundt 25 m lang og den delen av dammen der det etableres overløp vil være på 15-20 m. Overløpet vil hindre uønsket overtoppeing.

Det blir ikke satt inn noe annen luke enn en enkel bunnluke.

Det blir ikke satt opp lukehus, men kun et vanntett skap.

Det bygges minstevannføringsystem der allmennheten skal ha mulighet for å kontrollere minstevannføringen.

Dammen blir plassert i bruddkonsekvensklasse 0.

Prosjektering – Teknisk plan	25.000,-
Prosjektering - Anbudspapirer	25.000,-
Entreprenørkostnader – Rigg, drift, tørrlegging, rensk	50.000,-
Entreprenørkostnader – Bygging av dam	300.000,-
Bunnluke	50.000,-
Minstevannføringsarrangement	50.000,-
Lukeskap	20.000,-
Oppfølging, administrasjon, byggherrekost	30.000,-
Uforutsett 10 %	50.000,-
Sum utbyggingskostnader	600.000,-

Dersom det bygges dam nedstrøms Sætravatnet vil eierne av mikrokraftverket selv måtte investere i denne dammen, da eierne av kraftverkene nedstrøms ikke vil ha noen interesser/fordeler av denne inntaksdammen.

I forhold til hovedalternativet bruker man i prinsipp 600.000,- kroner unødvendig og uten at det har vært til glede for noen.

Sætravatnet vil stå som tidligere med en utløpsterskel som ingen er fornøyd med.

7.2 Konklusjon

Dersom NVE/OED ikke aksepterer en regulering av Sætravatnet ønsker grunneier av Gnr.: 44/1 – Svein Arne Hamre og grunneier av Gnr.: 44/5 Leif Håkon Korsbø at «Melding om å bygge Sætra mikrokraftverk i Sætraåna, Lund kommune i Rogaland fylke» behandles med de endringer som er angitt i dette notat.